



## Силабус курсу Публічні фінанси

Ступінь вищої освіти – бакалавр  
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування  
Освітньо-професійна програма – «Фінанси»

Рік навчання: III, Семестр: VI

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

### Керівник курсу

ППП доктор економічних наук, професор  
Лободіна Зоряна Миколаївна

Контактна інформація zoryanamyk@ukr.net, +380678124191

### Опис дисципліни

Дисципліна «Публічні фінанси» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань щодо сутності та особливостей функціонування публічних фінансів, діагностики їх стану, призначення бюджету держави як інструменту регулювання соціально-економічних процесів, формування і реалізації бюджетної політики, здійснення фіскального регулювання, організації бюджетного процесу на державному і місцевому рівнях, використання сучасних технологій бюджетування, управління публічними фінансовими ресурсами та набуття практичних навичок використовувати одержані знання для обґрунтування складних професійних рішень і вирішення проблем під час професійної діяльності в умовах невизначеності, ризиків та динамічних змін у сфері фінансів.

### Структура курсу

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Публічні фінанси як складова фінансової системи держави	Розуміти сутність, функції та особливості функціонування публічних фінансів як важливої сфери фінансової системи, знати їх складові та визначати вплив фіскальної децентралізації на функціонування публічних фінансів; демонструвати навички обґрунтування рішень щодо визначення тенденцій функціонування публічних фінансів.	Тести, питання
2/2	2. Бюджет держави як основна ланка публічних фінансів та інструмент державного регулювання	Розуміти соціально-економічну сутність бюджету держави, призначення та роль як основної ланки публічних фінансів та інструменту державного регулювання у забезпеченні сталого інклюзивного розвитку держави, знати складові частини бюджету, особливості бюджетної системи держави та бюджетного устрою.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	3. Соціальні позабюджетні публічні фонди у	Розуміти сутність і суспільне призначення соціальних позабюджетних публічних фондів, порядок формування та використання коштів	Тести, питання

	складі публічних фінансів	соціальних позабюджетних фондів України.	
2/2	4. Система управління публічними фінансами	Знати систему управління публічними фінансами та її складові; володіти методичним інструментарієм діагностування стану публічних фінансів, вміти виявляти проблеми функціонування державного і місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; розуміти специфіку та демонструвати навички обґрунтування рішень щодо управління публічними фінансами, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.	Тести, питання, практичні завдання
4/2	5. Бюджетна політика сталого розвитку держави	Знати засади формування та реалізації бюджетної політики, розуміти дію фінансових методів, інструментів, важелів, особливості формування і функціонування механізму реалізації бюджетної політики; розуміти принципи, методи та інструменти фіскального регулювання; демонструвати навички визначення фіскальних ризиків, оцінювання їхнього впливу та обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії фіскальних ризиків.	Тести, питання
2/2	6. Система стратегічного та середньострокового бюджетного планування як основа бюджетної політики держави	Знати порядок та особливості стратегічного та середньострокового бюджетного планування в системі управління публічними фінансами, вміти аналізувати й інтерпретувати фінансову інформацію, яка використовується під час бюджетного планування.	Тести, питання, практичні завдання
6/4	7. Технології бюджетування	Вміти застосовувати сучасні технології бюджетування у бюджетному процесі на державному та місцевому рівнях та інструменти інклюзивного, проектного і транспарентного підходів під час управління бюджетними ресурсами.	Тести, питання, завдання для ситуативного моделювання
2/2	8. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади	Знати організаційні засади, послідовність стадій та способи забезпечення прозорості бюджетного процесу, методи залучення громадськості до бюджетного процесу.	Тести, питання
4/2	9. Бюджетний процес на державному рівні	Вміти застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для формування та аналізу основних документів, які використовуються у бюджетному процесі на державному рівні, знати послідовність стадій бюджетного процесу та	Тести, питання, завдання для ситуативного моделювання

		основні функції його учасників.	
4/2	10. Бюджетний процес на місцевому рівні	Вміти застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для формування та аналізу основних документів, які використовуються у бюджетному процесі на місцевому рівні, знати послідовність стадій бюджетного процесу та основні функції його учасників.	Тести, питання, завдання для ситуативного моделювання
2/2	11. Доходи бюджету держави	Розуміти соціально-економічну сутність та знати види доходів бюджетів, джерела та методи їх формування, вміти аналізувати та планувати доходи державного і місцевих бюджетів України; пропонувати обґрунтовані рішення щодо формування бюджетних ресурсів.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	12. Податкові фінанси як першооснова функціонування публічних фінансів	Розуміти сутність податкових фінансів як першооснови функціонування публічних фінансів та їх роль у фінансовому забезпеченні потреб держави.	Тести, питання
2/2	13. Міжбюджетні відносини та система міжбюджетних трансфертів	Здатність виявляти й аналізувати причини фіскальних дисбалансів, розраховувати міжбюджетні трансферти та володіти інструментарієм здійснення бюджетного регулювання.	Тести, питання, практичні завдання
4/2	14. Видатки бюджету держави	Розуміти соціально-економічну сутність та знати види видатків бюджетів, форми та методи бюджетного фінансування; вміти аналізувати та планувати видатки державного і місцевих бюджетів України; володіти навичками розрахунку елементів видатків кошторису бюджетної установи та його складання; знати порядок здійснення публічних закупівель; пропонувати обґрунтовані рішення щодо використання бюджетних ресурсів.	Тести, питання, практичні завдання
4/2	15. Бюджетне забезпечення функцій держави	Знати порядок та особливості бюджетного забезпечення управлінської, оборонної, соціальної та економічної функцій держави, володіти навичками здійснення його аналізу та виявлення проблем здійснення видатків на всіх рівнях бюджетної системи держави.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	16. Публічні інвестиції	Розуміти роль публічних інвестицій як інструменту державного регулювання сталого розвитку та механізмом публічного інвестування; володіти навичками розрахунку та аналізу бюджетного інвестування, виявлення проблем його здійснення.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	17. Проектний підхід в управлінні публічними фінансами	Розуміти сутність та необхідність застосування проектного підходу в управлінні публічними фінансами, знати порядок проектного фінансування сталого розвитку, володіти	Тести, питання, завдання для ситуативного

		навичками розроблення інвестиційного проєкту.	моделювання
4/2	18. Позикові фінанси у фінансовому забезпеченні потреб держави	Розуміти сутність позикових фінансів, вміти виявляти причини, оцінювати наслідки виникнення бюджетного дефіциту й пропонувати обґрунтовані рішення щодо пошуку джерел його фінансування; знати специфіку управління державним і місцевим боргом та вміти здійснювати його аналіз.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	19. Фінансові ризики у сфері публічних фінансів	Розуміти сутність, знати види ризиків у сфері публічних фінансів, володіти навичками оцінювання їхнього впливу та обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії ризиків у сфері публічних фінансів.	Тести, питання, практичні завдання
2/2	20. Організація та методика здійснення контролю в сфері публічних фінансів	Знати порядок та методику проведення контролю у сфері публічних фінансів; володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері публічних фінансів.	Тести, питання, практичні завдання

### Рекомендовані джерела інформації

1. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
2. Бюджетна система: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
3. Бюджетний кодекс України: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
4. Дем'янишин В., Лободіна З., Горин В., Дем'янишин В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 31–47.
5. Дем'янишин В. Сучасні вектори реформування управління державними фінансами в умовах модернізації фінансового механізму та фінансової системи України. *Світ фінансів*. 2021. № 2 (67). С. 51–65.
6. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Костецький В. В., Дем'янишин В. В. Напрями розвитку інформаційних технологій в управлінні публічними фінансами, державними фінансовими ресурсами та фінансовою безпекою суб'єктів господарювання державного сектору. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1. С. 58–70.
7. Казначейська система: підручник / за наук. ред. д. е. н., проф. А. І. Крисоватого, д. е. н., проф. О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 364 с.
8. Кириленко О., Жадан О. Підвищення прозорості та обґрунтованості використання бюджетних коштів. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С. 23–37.
9. Кізима Т., Лободіна З., Горин В., Кізима А. Поведінкові фінанси як методологічний концепт дослідження сфери публічних фінансів в Україні. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 8–21.
10. Крисоватий А. Воєнні реалії фіскального простору публічних фінансів України. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 8–30.
11. Крисоватий А. І. Новий прагматизм фіскалізації публічних фінансів. *Світ фінансів*. 2021. № 1. С. 10–23.
12. Крисоватий А. І. Парадигма податкових та позикових фінансів. *Вісник економічної науки України*. 2008. № 1 (13). С. 132–140.
13. Кучер Г. В. Державні фінансові ресурси : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 608 с.

14. Лободіна З. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 412 с.
15. Лободіна З. М., Булавинець В. М., Данильців Х. Т. Бюджетне фінансування освітніх послуг: сучасні тенденції та перспективи вдосконалення. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 12/2. С. 20–29.
16. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Березька К., Кізима А. Функціонування бюджетів участі: сучасний стан, тенденції модернізації та моделювання в умовах реформування публічних фінансів. *Вісник економіки*. 2022. № 4. С. 8–27.
17. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 4. С. 38–56.
18. Лободіна З., Корнацька Р., Нечепоренко В. Міжбюджетні трансферти як фінансовий інструмент зменшення диспропорцій та активізації регіонального розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 1 (74). С. 76–89.
19. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26–44.
20. Луніна І. О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. 440 с.
21. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навчальний посібник. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
22. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
23. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
24. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету» від 28.01.2002 р. № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#n17>.
25. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів» від 21.12.2022 р. № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0322-23#Text>.
26. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі» від 02.01.2019 р. №1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19>.
27. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету» від 25.08.2023 р. №465. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v00465-23#Text>.
28. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні» від 3.03.2020 р. № 94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094201-20#Text>.
29. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України. Станом на 20 травня 2020 року. / За заг. ред. Мацюка В. Я. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 312 с.
30. Нікіфоров П. О., Качур Т. І. Реалізація концепції поведінкових фінансів у дослідженнях трансформації сфери публічних фінансів. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2021. Вип. 830. С. 37–44.
31. Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
32. Радіонов Ю. Д. Формування видатків бюджету : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 616 с.
33. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року» від 17 листопада 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>.
34. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки» від 29.12.2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>.

35. Хомутенко А. В. Сучасна парадигма управління державними фінансами України: монографія. К.: ФОП Гуляєва В. М. 2019. 384 с.
36. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. Бюджетна система : практикум: навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 400 с.
37. Aziz H., Shah N. Participatory budgeting: Models and approaches. Pathways Between Social Science and Computational Social Science. Springer, Cham, 2021. P. 215–236. URL: <https://arxiv.org/pdf/2003.00606.pdf>.
38. Dyvak M., Porplytsya N., Lobodina Z., Honchar L., Ostroverkhov V., Maslyiak Y. Interval Discrete Dynamic Model of Budget Revenues in Conditions of Shadow Economy. 2019 9th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT): Conference Paper (Ceske Budejovice, 5–7 June, 2019) – Ceske Budejovice, Czech Republic, 2019. P. 1–4.
39. Fedosov V., Krysovaty A., Oparin V., Yukhymenko P. Modern Ukrainian financial science : theoretical paradigm & practical concept of public finance. Oklahoma : DraftDigital Publishing, 2019. 447 p.
40. Gruber J. Public Finance and Public Policy: textbook. 6th edition, Worth Publishers, 2019. 896 p.
41. Kizyma T. O., Lobodina Z. M., Khamyha Yu. Ya. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 2(29). P. 355–363.
42. Lobodina Z. M., Lopushniak H. S., Kizyma T. O., Lyvdar M. V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 2 (33). P. 463–472.
43. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioural finances. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Том. 5 (46). С. 109–125.
44. Malyniak B., Martyniuk O., Kyrylenko O. Corruption and efficiency of public spending in states with various public management types. *Economic Annals-XXI*. 2019. 178(7–8). P. 17–27.
45. Ostrovska H., Demianyshyn V., Maliuta L., Sherstiuk R., Kuz T., Demkiv I. Conception of an effective budget process and ways of improvement regional budget policy. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*. 2020. 12 (7). P. 1686–1690.
46. Richard W. Tresch. Public Finance: A Normative Theory: textbook. 4th edition, Academic Press, 2022. 568 p.
47. Robert D. Lee Jr., Ronald W. Johnson, Philip G. Joyce. Public Budgeting Systems: textbook. 10th edition, Jones & Bartlett Learning, 2020. 575 p.
48. Romenska K., Chentsov V., Rozhko O., Uspalenko V. Budget planning with the development of the budget process in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18 (2). P. 246–260 URL: [https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/13617/PPM\\_2020\\_02\\_Romenska.pdf](https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/13617/PPM_2020_02_Romenska.pdf).
49. Rozhko O., Tkachenko N., Kovalenko Yu. Scientific and methodical approach to budget strategizing using the program-target method. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 2. № 33. P. 335–344. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2996>.
50. Williams D., Calabrese Th., Harju S. A Theory of Participatory Budgeting Decision Making as a Form of Empowerment. CUNY: New York, NY, USA, 2018. URL: [https://academicworks.cuny.edu/bb\\_pubs/1166](https://academicworks.cuny.edu/bb_pubs/1166).

#### ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
2. Ціна держави – проєкт CASE Україна. URL: <https://cost.ua/>
3. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/>
4. Бюджети територіальних громад. URL: [https://public.tableau.com/app/profile/ulead/viz/\\_16360623127390/sheet0](https://public.tableau.com/app/profile/ulead/viz/_16360623127390/sheet0)

### Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Публічні фінанси» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

*Політика щодо дедлайнів і перескладання.* Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

*Політика щодо академічної доброчесності.* Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

*Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

### Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Публічні фінанси» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–10) – 4 бали за тему – макс. 40 балів.  Самостійна робота (теми 1–10) – 1 бал за тему – макс. 10 балів.  Модульна робота – макс. 50 балів.	Опитування під час заняття (теми 11–20) – 4 бали за тему – макс. 40 балів.  Самостійна робота (теми 11–20) – 1 бал за тему – макс. 10 балів.  Модульна робота – макс. 50 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів.  Презентація КПЗ – макс. 20 балів.  Виконання завдань під час тренінгу – макс. 40 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів.  Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів.  Теоретичне питання – макс. 20 балів.	Підсумковий бал = оцінка за $3M1 \times 0,2 +$ оцінка за $3M2 \times 0,2 +$ оцінка за $3M3 \times 0,2 +$ оцінка за $3M4 \times 0,4$
Разом балів:				
максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів

### Форми і критерії оцінювання

#### Поточне опитування під час заняття:

4 бали – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

3 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.

1 бал – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Самостійна робота:

1 бал – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань.

Модульна робота:

40–50 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

25–39 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10–24 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.

1–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

КПІЗ:

*підготовка КПІЗ*

25–40 балів – зміст КПІЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження.

10–24 бали – зміст КПІЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності.

1–9 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань роботи.

*презентація КПІЗ*

10–20 балів – під час презентації результатів виконаного КПІЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати теоретичний і практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

5–9 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розрахунках при розв'язанні практичних завдань, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–4 бали – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, відповіді на запитання нечіткі, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

Тренінг:

30–40 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу.

20–29 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10–19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, відповіді на запитання нечіткі.



1–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності.

*Екзамен* – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із:

*тестів*: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 2 бали, що в підсумку дає максимально 20 балів;

2 бали – на тест надано правильну відповідь.

*задач (практичних завдань)*: 2 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 30 балів, що в підсумку дає максимально 60 балів;

20–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

10–19 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–9 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

*теоретичного (проблемного) питання*: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

#### Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)